

Dokumenttyp:
Handläggningsordning
Datum: 2015-11-10
Dnr: FS 1.1-781-15
Område: Utbildning och forskning
Ansvarig enhet: Planeringsenheten
Giltighetstid: 2015-11-15 och
tillsvidare

Handläggningsordning för Umeå universitets deltagande i samarbeten med andra universitet som leder till dubbel examen på forskarnivå

Inledning

Samarbete som leder till dubbel examen på forskarnivå ska grundas på en skriftlig överenskommelse mellan Umeå universitet och ett annat svenskt eller utländskt universitet. Förutsättningarna för samarbetet regleras i högskolelagen, högskoleförordningen, Umeå universitets lokala regelverk samt denna handläggningsordning. Två examensbevis, ett från Umeå universitet och ett från det samarbetande universitetet, utfärdas för varje doktorand. Mallar finns för de dokument som behövs vid samarbetet.

Möjligheterna att utfärda en dubbel examen på forskarnivå ger större förutsättningar till internationalisering för forskningsprojekt vid Umeå universitet, men även till att de färdiga doktorerna ges bättre individuella möjligheter på arbetsmarknaden. Både nationella föreskrifter och lokala regler för utbildningen gäller som för en enkel examen.

Utfärdandet av en dubbel examen baseras på ett samarbete mellan Umeå universitet och ytterligare ett lärosäte, antingen ett svenskt eller utländskt universitet som har rätt att utfärda doktorsexamina. Utbildning som leder till en dubbel examen initieras av ett forskningssamarbete och leder till att en doktorsavhandling examineras vid Umeå universitet eller vid samarbetsuniversitetet. Samarbetet som leder till dubbel examen involverar enstaka eller ett mindre antal doktorander.

Förutsättningarna för samarbetena regleras i högskolelagen, högskoleförordningen 1993:100 (framför allt kapitlen 5, 6 och 7, samt bilaga 2, examensordningen), Umeå universitets lokala regler samt denna för Umeå universitet interna handläggningsordning samt mall för skriftlig överenskommelse och individuell studieplan.

Efter examinationen utfärdas två examensbevis, ett från varje universitet. Till examensbeviset bifogas en examensbilaga (eng. Diploma Supplement).

Till handläggningsordningen bifogas ytterligare dokument som har betydelse för det planerade samarbetet. Samtliga dokument som ingår i förberedelserna och genomförandet av samarbetet är i tänkt kronologisk arbetsordning:

1. Vägledning - val av samarbeten som leder till gemensam eller dubbel examen vid forskarnivå vid Umeå universitet
2. Handläggningsordning för Umeå universitets deltagande i samarbeten med andra universitet som leder till dubbel examen på forskarnivå
3. Mall för skriftlig överenskommelse som integrerar både akademiska och administrativa frågor, organisation och struktur

Syfte

Syftet med samarbeten på forskarnivå som leder till att en dubbel examen utfärdas är att skapa fler internationella samarbeten för Umeå universitet och för enskilda doktorander.

Syftet med handläggningsordningen är att underlätta förarbetena och att skapa förutsättningar för en rättssäker hantering för universitetets och doktorandernas deltagande i samarbetena.

Utgångspunkter

Samarbetet bygger på ett intresse för forskningssamarbete. Det samarbetande universitetet ska ha rätt att utfärda doktorsexamen. Dokumentation och kommunikation ska följa svensk och europeisk terminologi. Samarbetet ska planeras i god tid där både administrativa och juridiska resurser bör ingå.

Ett samarbete mellan Umeå universitet och ytterligare ett, eller flera, universitet som bygger på forskningssamarbete snarare än utbildningssamarbete, och som kommer att omfatta examination av enstaka eller ett mindre antal doktorander i tidsbegränsad omfattning kan leda fram till en dubbel eller enkel examen, inte en gemensam examen.

Med dubbel examen (eng. double degree, alternativt dual degree eller cotutelle agreement) avses utfärdandet av två examensbevis och minst två examensbilagor, där Umeå universitet ansvarar för att utfärda ett av dessa.

En skriftlig överenskommelse som reglerar samarbetet ska upprättas. Varje doktorand ska ha en individuell studieplan. Handläggningsordningen gäller för planering av samarbete och för framtagandet av den skriftliga överenskommelsen för detta. Handläggningsordningen gäller tillsammans med högskolelagen, högskoleförordningen, Umeå universitets lokala regler och SUHF:s rekommendationer.

Samarbetet baseras framför allt på gemensam handledning och examination av doktorsavhandlingen. Den skriftliga överenskommelsen reglerar detta. Det samarbetande univer-

sitetet ska ha rätt att utfärda doktorsexamen. Det kan vara både svenska och utländska universitet, det kan inte vara en fysisk person.

Dessa omständigheter och andra som styr samarbetets genomförande ska tydligt framgå i varje doktorands individuella studieplan.

En viktig utgångspunkt är att det ska planeras för den administrativa och juridiska hanteringen av samarbetena i god tid. Det ska finnas en administrativ resurs vid institutionen under hela samarbetet. Denna ska tillsammans med juridisk kompetens ingå redan i planeringen. Resurserna och kompetenserna ska kunna hantera svensk lagstiftning, universitetsgemensamma regler vid Umeå universitet, processen från antagning till disputation och examensbevis, ekonomi och annat som är av betydelse för genomförandet av utbildningssamarbetet.

En annan utgångspunkt är att all dokumentation och kommunikation följer svensk och europeisk terminologi. Den svenska språklagen styr hanteringen av dokument i Sverige. Utbildning på forskarnivå bör benämnas doctoral education eller third cycle studies enligt EUs terminologi, och doktorand bör benämnas doctoral student eller doctoral candidate.

Arbetsprocessen

Innan ett samarbete inleds ska ställning ha tagits till de vägledande frågorna i *Vägledning – val av samarbeten som leder till dubbel eller gemensam examen på forskarnivå*. Samarbetet bygger på forskningssamarbete snarare än utbildningssamarbete och omfattar enstaka eller få doktorander. Initiativ till samarbetet ska tillstyrkas av dekan och vidareberedas av universitetsjurist innan rektor beslutar och signerar den skriftliga överenskommelsen.Handledning och examination samordnas av de samarbetande universitetet.

Innan processen för beredning av samarbete som leder till dubbel examen ska ställning ha tagits till frågorna i *Vägledning – val av dubbel eller gemensam examen på forskarnivå*.

Efter att de i vägledningen ställda frågorna besvarats avgörs vilken typ av samarbete som ska inledas.

Initiativ till samarbeten som leder till dubbel examen ska stödjas av dekan för vidare beredning av universitetsjurist. När förarbetet är berett och det finns ett fullständigt underlag med ett förslag till en skriftlig överenskommelse med övriga erforderliga dokument beslutar rektor.

Den skriftliga överenskommelsen utgör underlag för förhandlingar initialt inom Umeå universitet och därefter med det tilltänkta samarbetande universitetet. Den skriftliga överenskommelsen kan, med de begränsningar som lagen sätter, till en del anpassas till varje forskningssamarbete som ska leda till en dubbel examen.

Handledning och examination samordnas mellan Umeå universitet och det universitet som ingår i samarbetet. Varje doktorand ska ha en individuell studieplan.

Förutsättningar för samarbeten på forskarnivå som leder till dubbel examen och där Umeå universitet är en samarbetspart

Utkastet till den skriftliga överenskommelsen bereds parallellt med planeringen av samarbetet. En doktorand ska bedriva delar av sin forskning vid Umeå universitet vilket ska framgå i den individuella studieplanen. Umeå universitet och det samarbetande universitetet ansvarar för olika delar av utbildningen och forskningen vilket ska framgå i den skriftliga överenskommelsen. När examensvillkoren är uppfyllda vid Umeå universitet utfärdas examensbevis. I den skriftliga överenskommelsen ska det tydligt framgå hur samarbetet organiseras. Rektor beslutar om varje samarbete. Förutsättningarna för samarbeten framgår av nedanstående.

Förutom högskolelagens och högskoleförordningens föreskrifter styr nedanstående förutsättningar den allmänna processen av samarbetet på forskarnivå. Underrubrikerna styr sedan varje enskild del av samarbetet. Innehållet baseras på högskolelagen (1992: 1434), högskoleförordningen (1993:100), *Umeå universitets antagningsordning för utbildning på forskarnivå* och *Umeå universitets regler för utbildning på forskarnivå*. Det är viktigt att utkastet till den skriftliga överenskommelsen bereds parallellt med planeringen av samarbetet. Svensk lag styr vilka principer och rättigheter som inte är förhandlingsbara och inte kan avtalas bort.

För att det skriftliga avtalet ska uppfyllas ska varje doktorand bedriva delar av sin forskning vid Umeå universitet. Planeringen för detta och förutsättningarna i övrigt ska tydligt framgå i varje doktorands individuella studieplan.

Det samarbetande universitetet och Umeå universitet ansvarar för olika delar av utbildningen och forskningen. I den skriftliga överenskommelsen ska det tydligt framgå vilken roll och vilket ansvar de olika universiteterna kommer att ha i samarbetet.

1 Allmänna förutsättningar

1.1 I samarbetet krävs konvergens om föreskrifter, regler och utbildningsmål. Det kräver ett förarbete.

1.2 I förarbetet, innan samarbetet påbörjas, ska det säkerställas att utbildningarna uppfyller nationella och lokala fordringar för utbildning på forskarnivå och doktorsexamina vid den tilltänkta samarbetspartnern.

1.3 Vid internationella samarbeten ska det vara säkerställt att examen kan utfärdas i motsvarande ämne och att den är ackrediterad i landet.

1.4 I den skriftliga överenskommelsen ska förutsättningarna för samarbetet, handledning och examination samordnas.

1.5 I den skriftliga överenskommelsen ska universitetens organisation tydliggöras och vilket som har ansvar för samarbetet och vilka personer som är kontaktpersoner vid respektive universitet.

- 1.6 Den skriftliga överenskommelsen ska ha tillstyrkts av dekan och universitetsjurist. Rektor beslutar.
- 1.7 Den skriftliga överenskommelsen undertecknas av rektor vid Umeå universitet och företrädare för samarbetsuniversitetet.
- 1.8 I den skriftliga överenskommelsen ska dess giltighet tydligt framgå.
- 1.9 I den skriftliga överenskommelsen ska det tydligt framgå hur ändringar och tillägg ska hanteras.
- 1.10 I den skriftliga överenskommelsen ska det framgå hur eventuella konflikter hanteras.
- 1.11 Umeå universitets deltagande i samarbeten som leder till dubbel examen på forskarnivå ska sträcka sig över hela utbildningstiden för doktoranden, vilken motsvarar minst 4 års heltidsstudier från antagning till examen.
- 1.12 Doktoranderna genomför sina studier inom ramen för ett ämne på forskarnivå vid Umeå universitet och inom ramen för motsvarande utbildning vid det samarbetande universitetet.
- 1.13 Den skriftliga överenskommelsen ska reglera villkoren för rättigheterna till resultaten (eng. intellectual property rights).
- 1.14 Det åligger inresande doktorand att själv informera sig om inresevillkor och vad som gäller för viseringar i respektive land.

2 Finansiering och försäkring

- 2.1 Före antagning till utbildning på forskarnivå ska doktorandens studiefinansiering vara garanterad för hela utbildningstiden, motsvarande fyra års heltidsstudier.
- 2.2 Studiefinansieringen beskrivs i den skriftliga överenskommelsen mellan universiteten samt anges i den enskilda doktorandens individuella studieplan.
- 2.3 Det samarbetande universitetets eventuella finansieringsansvar för doktoranden ska inte kunna övergå till Umeå universitet om finansieringen från det andra lärosätet förändras eller uteblir helt. Hur en sådan situation ska hanteras ska regleras i den skriftliga överenskommelsen.
- 2.4 Utbildning på forskarnivå är avgiftsfri vid Umeå universitet och universitetet kan inte ta ut avgifter från doktorander. Det samverkande universitetet kan utifrån sina regelverk kräva studieavgifter av doktoranderna inom samarbetet. Detta ska regleras i den skriftliga överenskommelsen. I den skriftliga överenskommelsen ska det tydligt framgå att studieavgifter och andra avgifter regleras universiteten emellan. Det ska tydligt framgå att det samarbetande universitetet inte kan kräva enskilda doktorander på dessa avgifter.
- 2.5 Samtliga doktorander som ingår i samarbetet ska ha ett fullgott försäkringsskydd.
- 2.6 Parterna har att utifrån befintliga försäkringar vid universiteten ta ställning till om ytterligare försäkringar behövs för deltagande doktorander. I den skriftliga överenskommelsen ska det regleras vad som gäller för varje doktorands försäkringsskydd även under mobilitet, inklusive vilket universitet som ansvarar för att teckna eventuell övergripande försäkring.
- 2.7 När studier förläggs vid det samarbetande universitetet eller hos en tredje part åligger det doktoranden att i god tid kontakta Arbetslöshetskassa och Försäkringskassan för information om hur de svenska trygghetssystemen eventuellt påverkas.

3 Genomförande av utbildningen

3.1 För varje ämne ska det finnas en av fakultetsnämnden fastställd allmän studieplan.

3.2 Samtliga studenter som ska antas i samarbetet ska vara behöriga till utbildningen enligt nationella föreskrifter och Umeå universitets *Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet*.

3.3 Behörighet, urval, antagning till och studiefinansiering av utbildningen ska avtalas i enlighet med svensk lag och *Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet* samt regleras i den skriftliga överenskommelsen.

3.4 I normalfallet ska antagning ske vid båda de samarbetande universiteterna.

3.5 Umeå universitet utfärdar ett formellt beslut om antagning för doktorander som ska studera vid universitetet.

3.6 För varje doktorand ska det finnas minst en handledare per samarbetande universitet. I övrigt ska handledning ske enligt svensk lag och Umeå universitets regelverk.

3.7 I den skriftliga överenskommelsen ska ansvarsförhållandet mellan handledare vid de examinerande universiteterna tydliggöras och regleras.

3.8 I den skriftliga överenskommelsen ska det beskrivas hur en doktorands begäran om byte av handledare ska hanteras.

3.9 Varje doktorand ska ha en individuell studieplan som följer Umeå universitets mall, enligt *Regler för utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet* och kraven i högskoleförordningen.

3.10 I varje individuell studieplan och skriftlig överenskommelse ska det tydligt framgå hur utbildningen och forskningen planeras och vad varje universitet ansvarar för. De delar som det samarbetande universitetet är ansvarigt för ska inte kunna övergå till Umeå universitets ansvar.

3.11 Betygen godkänd eller underkänd (eng. Pass eller Not Passed) används vid Umeå universitet.

3.12 Umeå universitet använder sitt eget betygssystem inom samarbetet. Översättningar ska undvikas utan istället hänvisas till en beskrivning av det vid universitetet använda betygssystemet i originalspråk och i översättning till engelska.

3.13 Betyget godkänd eller underkänd ges på doktorsexamen som helhet. Betyget godkänd eller underkänd ges på avklarade moment, som till exempel kurser, och avhandlingen och försvaret av denna.

3.14 Resultat på prov och examination som uppnås vid Umeå universitet dokumenteras i Ladok.

3.15 Resultat som uppnås vid annat universitet tillgodoräknas efter särskild prövning vid Umeå universitet och dokumenteras därefter i Ladok. Där ska hänvisas till var resultatet är uppnått.

4 Registrering och dokumentation i Ladok

4.1 Doktoranderna genomför sina studier inom ramen för ett ämne på forskarnivå och inom samarbetet.

4.2 Samtliga doktorander ska varje kalenderhalvår registreras i Ladok i det ämne man är antagen till vid Umeå universitet enligt Statistiska centralbyråns normer.

4.3 Samarbetet registreras i Ladok och doktoranden markeras som student inom samarbete som leder till dubbel examen.

5 Kurser, avhandling och disputation

5.1 Alla kurser som ska ingå i examen måste slutföras med godkänt resultat.

5.2 I den skriftliga överenskommelsen ska det framgå att varje kurs som ingår i utbildningen har ett universitet som är ansvarig för kursens examination.

5.3 Umeå universitet ansvarar för att avhandlingen uppfyller de krav som föreskrivs i Sverige och vid Umeå universitet.

5.4 Umeå universitet förordar att avhandlingen skrivs på engelska.

5.5 I avhandlingen ska det informeras om att den är tillkommen inom ett samarbete för utfärdande av dubbel examen.

5.6 Doktorsavhandlingar ska tillkännages genom s.k. spikning vid Umeå universitet minst tre veckor innan det offentliga försvaret.

5.7 Disputationen ska vara offentlig, en opponent ska medverka och övrig svensk lagstiftning och *Regler för utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet* ska vara följdas.

5.8 I den skriftliga överenskommelsen ska det fastställas hur disputationen ska genomföras.

5.9 I den skriftliga överenskommelsen ska det framgå hur sammansättningen för betygsnämnderna ska regleras.

6 Examensbevis och examensbilaga (eng. Diploma Supplement)

6.1 I den skriftliga överenskommelsen ska det framgå hur examensbevis utfärdas och expedieras.

6.2 Umeå universitet utfärdar examensbevis enligt uppställda regler.

6.3 Översättning av examensbenämningen till engelska anges utöver den svenska benämningen i examensbeviset.

6.4 Examensbilagan beskriver utbildningen och dess plats i utbildningssystemet. Den ska vara kostnadsfri och på engelska.

6.5 Examensbilagan formges enligt de krav som högskoleförordningen föreskriver. I examensbilagan ska en beskrivning av samarbetet framgå.

7 Disciplinära åtgärder, indragning av handledning och andra resurser samt avskiljande

7.1 Ärenden om disciplinära åtgärder, indragning av rätten till handledning och andra resurser samt avskiljande från studieplatsen handläggs och beslutas i enlighet med nationella föreskrifter och de lokala reglerna vid Umeå universitet.

7.2 I den skriftliga överenskommelsen ska det framgå att i händelse av disciplinära åtgärder, indragning av handledning och avskiljande ska det samarbetande universitetet skyndsamt informera doktoranden och Umeå universitet om anmälan, hantering och beslut samt konsekvenserna av beslutet.

Mall för skriftlig överenskommelse

Mallen för den skriftliga överenskommelsen bygger på ett allmänt samarbetsavtal mellan parterna. Ytterligare punkter kan behövas i specifika fall. Till den skriftliga överenskommelsen bifogas ämnets allmänna studieplan och doktorandens individuella studieplan.

Ordlista

Cotutelle avtal (eng. cotutelle agreement)

Ett avtal som reglerar doktoranders deltagande i ett samarbete som leder fram till en dubbel examen eller gemensam examen. Begreppet som ursprungligen är franskt, används av vissa lärosäten som benämning för ett avtal för en enskild doktorand som studerar inom en gemensam utbildning. Avtalet reglerar antagning, handledning samt avhandling och disputation.

Diploma supplement

Alla examensbevis åtföljs av en bilaga som benämns Diploma Supplement. Det beskriver examensnivå, utbildningens innehåll, omfattning och information om det svenska högskolesystemet. Syftet är att underlätta för studier eller arbete i Europa, men även andra länder. Det skrivs alltid på engelska.

Dubbel examen (eng. double degree)

Två examensbevis utfärdade separat av två samarbetande universitet. Samarbetet baseras på ett forskningssamarbete och inte ett utbildningssamarbete.

Gemensam examen (eng. joint degree)

Ett utbildningssamarbete som ger ett examensbevis som utfärdats gemensamt av två eller fler samarbetande universitet.

Immateriella rättigheter (eng. intellectual property)

Med immateriella rättigheter menas varje upphovsrättsskyddat arbete, cirkulerande manus, antagna manus, design, patent, uppfinning, konfidentiell information, enskilt kunnande, ”plant variety”, ”trade mark”, eller andra upphovsrättigheter eller rättigheter relaterade till immateriella rättigheter.

Värduniversitet (eng. host university)

Det universitet som har det huvudsakliga administrativa ansvaret i utbildningssamarbetet.

Sammanfattande jämförelse mellan dubbel och gemensam examen

	Gemensam examen	Dubbel examen
Antagning	Antagning sker vid UmU och vid samtliga samarbetande universitet.	Antagning sker vid UmU och vid det samarbetande universitetet.
Registrering	Doktorander registreras halvårsvis vid UmU och vid samtliga samarbetande universitet enligt de föreskrifter som gäller där	Doktoranden registreras halvårsvis vid UmU och vid det samarbetande universitetet enligt de föreskrifter som gäller där.
Examensmål	Examensmålen i HF ska framgå i den skriftliga överenskommelsen	Examensmålen i HF ska framgå i den skriftliga överenskommelsen.
Allmän studieplan	En allmän studieplan ska för varje ämne till vilket studenter antas finnas vid UmU.	En allmän studieplan ska för varje ämne till vilket studenter antas finnas vid UmU.
Individuell studieplan	Varje doktorand ska ha en individuell studieplan. HF:s och UmU:s regelverk ska uppfyllas tillsammans med föreskrifterna vid de samarbetande universiteterna.	Varje doktorand ska ha en individuell studieplan. HF:s och UmU:s regelverk ska uppfyllas tillsammans med föreskrifterna vid det samarbetande universitetet.
Handledning	För varje doktorand ska minst en handledare utses vid varje samarbetande universitet enligt gällande HF och UmU:s regelverk.	För varje doktorand ska minst en handledare utses vid både UmU och det samarbetande universitetet HF och UmU:s regelverk.
Mobilitetsschema	Doktoranders kurs- och forskningsperioder som planeras vid UmU och de samarbetande universiteterna ska anges i varje enskild ISP.	Doktorandens kurs- och forskningsperioder som planeras vid UmU och det samarbetande universitetet ska anges i varje enskild ISP.
Finansiering	Doktoranders försörjningsformer och -nivåer ska framgå av den skriftliga överenskommelsen och varje enskild ISP.	Doktoranders försörjningsformer och -nivåer ska framgå i varje ISP.
Examina	HF:s och UmU:s examenskrav tillsammans med föreskrifterna vid varje samarbetande universitet ska uppfyllas.	HF:s och UmU:s examenskrav ska uppfyllas.
Disputation	HF:s och UmU:s regelverk ska uppfyllas tillsammans med föreskrifterna vid de samarbetande universiteterna. Disputation kan ske vid ett eller flera av de samarbetande universiteterna.	HF:s och UmU:s regelverk ska uppfyllas. Disputation sker vid UmU eller det samarbetande universitetet.

Examensbevis	Examensbevis utfärdas och signeras av samtliga samarbetande universitet i ett och samma dokument.	Examensbevis utfärdas i två separata dokument - ett från UmU och ett från det samarbetande universitetet.
Examensbilaga/Diploma Supplement	Diploma Supplement ska utfärdas från UmU enligt föreskrifterna i HF tillsammans med examensbeviset. Av DS ska det framgå att utbildningen skett i samarbete med de samarbetande universiteten, och att ett motsvarande DS har utfärdats av dessa.	Diploma Supplement ska utfärdas från UmU enligt föreskrifterna i HF tillsammans med examensbeviset. Av DS ska det framgå att utbildningen skett i samarbete med det samarbetande universitetet.
Tillgodoräknande	Godkända delar av utbildningen, inklusive delar av avhandlingsarbetet, vid de samarbetande universiteten ska tillgodoräknas utan särskild prövning vid UmU.	Godkända delar av utbildningen, inklusive delar av avhandlingsarbetet, vid det samarbetande universitetet ska tillgodoräknas efter särskild prövning vid UmU.
Skriftlig överenskommelse	En skriftlig överenskommelse ska upprättas mellan de samarbetande universiteten. Rektor signerar vid UmU.	En skriftlig överenskomsamarbetande universiteten. Rektor signerar vid UmU.

Förkortningar:

DS	Diploma Supplement
HF	Högskoleförordningen
ISP	Individuell studieplan
UmU	Umeå universitet